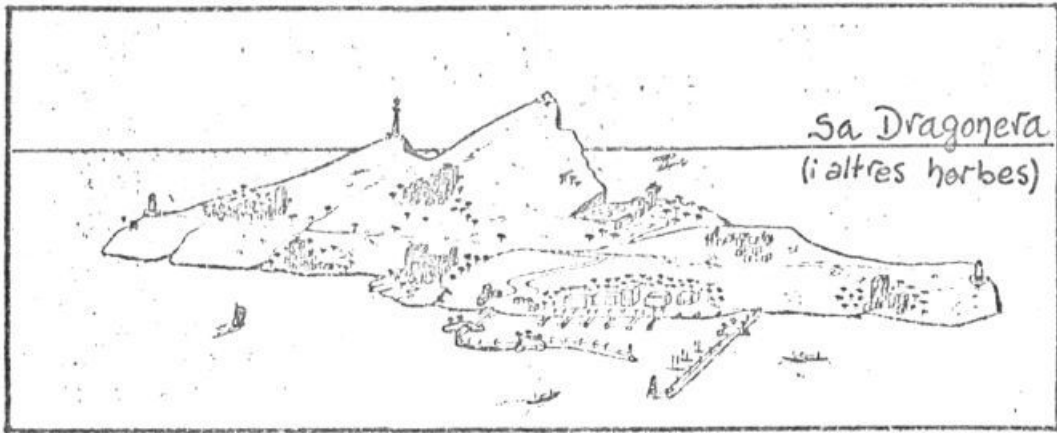

Flor de card

SANT LLORENÇ DES CARDASSAR

Desembre - 60

Dies passats la premsa provincial ho destacà clarament: "Luz verde a la urbanización de Sa Dragonera"; just feia dos dies que Jesus R. Jurado, del G.O.B., a la Rectoria ens havia passat una excel·lent col·lecció de transparències relatives a l'Illa petita i havia comentat una mica la problemàtica que la volta.

Es obvi que, la majoria de la gent llorencina bé se'n fot d'aquesta, de qualsevol urbanització i de qualsevol altre tipus de reivindicació (al manco sempre i quan ens deixin urbanitzar a nosaltres i no ens toquin el quatonet de So'n Xigalla); però malgrat tot potser cal intentar guaitar una mica per veure el que hi ha rera la urbanització de Sa Dragonera, encara que sigui per simple i rutinària curiositat.

Els partidaris del "si" solen aduir, sobre tot, dues raons. Una és la raó "turística/econòmica": "necessitam turisme de qualitat", "s'hi pot fer un centre d'alt turisme"... L'altra és la raó "humana" en un doble aspecte; d'una banda "proporcionaria llocs de feina" -tant de construcció com de manteniment-, i d'altra banda, "si Sa Dragonera és un troç de terra d'un senyor i aquest la vol urbanitzar, ¿per què no la d'urbanitzar?(¿és que tal vegada no ho han fet tots els senyors que han volgut?)...

Si treim aquestes raons, i adhuc sense fer-ho, del context exclusiu de Sa Dragonera i les despullem de les implicacions polítiques potser arribarem a la conclusió de que són ben lleugeres. Cerquem respostes a les següents qüestions:

¿Estam segurs que "el turisme de qualitat" no desitja alguna cosa més que ciment per tot arreu? ¿Aquest turisme vol una Mallorca destrossada o preferiria una Mallorca quasi verge? -fet d'altra banda irreversible-. ¿Falten places turístiques a l'Illa?...

L'atur obrer, ¿es solucionarà mitjançant els "favors" de les empreses privades o necessita d'una decidida política a nivell d'Estat -i encara super-estatal-? ¿Entra dins la lògica pensar amb determinades raons quasi-benèfiques d'una "empresa turística"? ¿No és ximple haver de triar solament entre aquestes alternatives: o atur o destrossar costa?...

I una altra qüestió ben delicada. ¿Tothom pot fer "el que

vulgui de les seves coses? (Es fresc encara el record de les classes de F.E.N. d'ahir - ¿cal recordar el color de la camisa del professor o el contingut de l'assignatura?- on ens deien que el més elemental sentit de justícia social implicava no fer el que ens donàs la gana referit als bens escassos. D'altra banda és obvi que ningú no discuteix que també seria igualment injust "cepillar" Sa Dragonera als seus propietaris, però no és possible que ningú pensi que els tirs van per aquí.).

Tot això de banda, potser cal plantejar-nos altres qüestions ja fora del marc de les raons oficials o oficioses:

¿Qui se n'aprofita realment del turisme?. De rebot evidentment tots, però... ¿qui fa les tallades i qui les reparteix? (d'això se'n podria parlar molt però tal vegada ¿no resulta infantil pensar que els realment beneficiats pel turisme són els jornalers?).

Però encara hi ha una altra raó fonamental: ja una trentena d'anys que rebérem una Illa de mans dels nostres pares, avis, besavis... i així fins a milers de generacions; una Illa que d'aquí a trenta anys -pam envant, pam arrera- haurem d'entregar irremissiblement als nostres fills. Llavors, ¿quina Illa entregarem als nostres fills? ¿es podran sentir gojosos de l'ús que n'hem fet?; ¿quin sentit d'anticipació tenim? , pensam en demà?... No, no es tracta d'immobilisme és allò que en podriem dir "ús responsable", és, en definitiva, un crit, un gemec pel reconeixament de la impotència davant la roda del doblers que tot s'ho empassa.

Aquestes retxes, que no tenen més transcendència que un sermó d'aquells de trona, rutinaris , tenen aiximateix una moralitat ben senzilla:

No podem estar d'acord amb la urbanització de Sa Dragonera (ni amb possibles prejudicis dels seus propietaris) perquè ja basta de destroces; ja hi ha realment la necessitat de desenvolupar i ampliar les perspectives d'anticipació.

Un NO a la urbanització de Sa Dragonera que, a nivell local, es pot traduir en la pressumpta "necessitat" de recerca i adquisició d'espais amplis comunitaris convertibles a curt o mig plaç en espais verds on s'hi pugui anar a caçar, passejar o a cercar herba de betlem tranquilament (i deixar de banda, és clar, aquesta política municipal, recent i funesta, de comprar, a preu d'or, trocets i trocins de terra que llavors de res no serveixen).

als reis

Com que, per lo vist, en Metxo té molta feina, i no estan els temps com per tudar segells, he cregut oportú, en lloc d'enviar un caramull de cartes als Reis d'Orient, enviar-los-ne una de conjunta. Així, idò, he pregat a una vintena llarga de llorencins de diverses ideologies que demanassin un desig pel poble, per la persona, pel món o pel que vulguessin i enviaríem la carta tots plegats. Vet-la-ací:

ANDREU AMER. Que arreglin sa carretera de Sant Llorenç a Cala Millor.

BARTOMEU BRUNET. Que s'acabi en un dia sa carretera de Manacor.

JOSEP CORTES. Que sa gent se'n temi de lo que li fan i actuï en consciència.

BARTOMEU DOMENGE. Més atenció a tot lo relacionat amb els infants.

ANDREU FEMENIAS. Que hi hagi un bon batle.

JAUME FEMENIAS. Que toqui es "gros" an es número que més gent hi té.

ANTONI FONT. Que no se xerri tant de política.

FELIP FORTEZA. Que s'acabin d'una vegada els que "xupen del bote".

MARIA GALMES. Es mateix humor que l'any passat.

PERE GARRIGUER. Pau i res més.

MATEU GIRART. Pau, justícia i llibertat.

RAFEL MELIS. Que s'acabin aquestes ganes de protagonisme.

GUILLEM NADAL. Per moltes coses que duguin els Reis no arreglaran lo que hi ha per arreglar.

BARTOMEU MASSANET. Molta comprensió per ses persones que se moven p'es poble.

GUILLEM PONT. Un esborrany i un llapis; bé, p'entura no convé esborrar res. Millor un altre bloc, que passa d'hora de tornar començar la història.

MATEU PUIGROS. Que ses conies vagin de mascle i que es torrent no se desbordi com l'any passat, que encara no l'hem arreglat.

GUILLEM QUINA. Que s'Ajuntament posi direccions prohibides a un parell de carrers.

MATEU QUINA. Una biblioteca. Però no una qualsevol. Una biblioteca ben muntada i ben duita.

ANTONI RIERA. Fortes dosis de comprensió i equanimitat a l'hora de valorar el treball o la conducta dels altres i d'exigència autocrítica a l'hora de jutjar els nostres.

GABRIEL RIERA. Un poc d'orde amb so gamberrisme.

FRANCESCA SANSO. Millor assistència sanitària.

ANTONIA SERVERA. Que s'enfonsi sa societat capitalista,

se n'ha cuitat en Josep Cortès

ELECTRODOMESTICS

I

FONTANERIA

ORDINAS - FEBRER

Major, 22 - T. 569100

Francisco Umbert Perelló màquines de cosir

CA'N XESC

Reparaciones Eléctricas del Automóvil

c/. Clavel, 20 — Teléf. 56 90 67

SAN LORENZO (MALLORCA)

LA EQUITATIVA

assegurances

ALFA

Cardassar, 17

Per una acció pedagògica del temps lliure

NECESSITAT

Tant de les "característiques" com de les "observacions" ja descrites, es dedueix, com he dit abans, la necessitat d'una clara i decidida política de cara a l'educació del temps lliure car com ja deia Kant "l'home és la única criatura que ha d'ésser educada"; és a dir, l'infant necessita aprendre-ho quasi tot i.... habitualment l'escola ensenya i prepara per a viure (?) les actuals vuit hores de producció, de treball, oblidant-se realment de les altres setze -i aquesta ensenyança esmentada encara seria discutible-. Es clar, quan hom fila, sempre pega a la mateixa paret: l'estructura de la societat. ¿A qui li interessen les setze hores? el que interessa a la societat, als qui controlen la societat són les vuit, i prou!. Potser tot això pot pareixer exagerat però... Raillon (1, pàg. 202) retreu a l'escola, que:

- La mateixa escola, la institució escolar, encara no ha ben resolt el problema de la alternativa "treball"-descans, car sempre són actuals, a les nostres escoles, les disputes sobre el treball a casa, i el "problema dels dissabtes" entre d'altres.

-de quina manera pot aprendre el nin la cooperació i l'organització social -no hi ha oci sense vida social- si el que es fomenta és la competitivitat, la destrucció del grup i la massificació com demostra la recent supressió d'escoles unitàries per fer les concentracions locals, -i adhuc es parlava de comarcals-.

- l'únic temps d'oci de l'escola -el "recreo"- al estar inmers dins un ambient coercitiu i d'emulació, és aprofitat per fer sortir l'excitació nirviosa que s'ha anada amuntgant i es converteix, les més de les vegades, en una mena de batalla campal.

Es necessiten, potser, nous plantejaments educatius que parteixin d'una concepció d'home " ésser social i lliure" sense més tardar car (2, pàg. 463-464): "una política de no intervenció afavoreix de mode inevitable les activitats rendables comercialment, políticament...però gairebé mai culturalment (Athik). Es més, quan una generació s'ha acostumada a deixar-se divertir desde l'infancia, a ésser espectador assegut, a confiar-se als professionals pagats per a satisfer els seus petits plaers quotidians, hi ha un greu perill de veure-la, en el plà de la participació cívica, igualment confiada als professionals encarregats tacitament de dirigir la societat en lloc seu (Hicter).

Tal vegada en el plà real, demanr una acció pedagògica és semblant a demanar peres a un cirerer, perquè... ¿a quin partit li pot interessar perdre el domini de la massa que, avui per avui, té amb l'arma de la televisió?. Evidenent de dalt no cal esperar res, l'acció ha de partir des d'abaix -i això significa un munt de condicionaments-.

PERILLS

Tota acció comporta un risc. Intentar una acció pedagògica del temps lliure -encara que sigui modestament i a petita escala- implica vorejar determinats perills. Weber (3 pàg. 270-282) considerant que l'individu ha de tenir possibilitats i drets de dur una vida autònoma -lliure- dins un contexte social, assenyala els següents:(poc més o manco):

-si habitam un temps i un espai ja excessivament abocat a l'utilitarisme, cal posar esment en no fer-li el joc i fer del temps lliure un temps "utilitari", car fins i tot les activitats creatives poden degenerar en aquest sentit - per exemple, treballar el fang pot reduir-se a fer cendrers "que no s'hauràn de comprar per posar-hi la cendra del tabac".Pinta'l a n'aquest!-. També cal cultivar la part lúdica i de diversió així com la no menys important de "saber descansar".

- i ja que es parla del descans, també cal fugir de la sempre perillosa activitatització, omplir tot el temps "d'activitats" sense deixar temps pel descans i la "personal interiorització".

.../...

.../...

- d'altra banda, "l'activitat" tampoc no ha d'anar minvant la vida privada i familiar, tantes vegades també oblidada -fins al punt de que, per exemple, Gonzalez Seara, seguin a De Grazia (2, pàg. 457) diu que a l'hora de parlar de les activitats del temps lliure ningú no es recorda de mencionar una cosa tan fonamental pels humans com és l'amor-.

- Junt al perill de l'activitització hi ha el de les "possibilitats tancades", encaixonades, que rebutgen les iniciatives i l'espontaneïtat. Cal deixar finestres obertes i fins i tot obrir-ne de noves, car com apunta en Toni Puig (4) no n'anam gaire sobrats. Es a dir no s'ha de donar tot fet, puix pot predisposar a deixar-se servir, a fer de "consumidor".

- també és perillós passar a l'altra banda al "laissez-fer", sobre tot si es tracta de deixar fer a les multinacionals del consum del temps lliure. Mes bé es tracta de intentar la creació d'un "contraconsum".

-això ens aboca al problema del "maneig" ("deis que la tv maneja però els educadors del temps lliure també ho fan"). Es clar que els educadors hauràn de manejar per conduir als educants a un mínim de llibertat; una mena de mal necessari.

- i també s'ha de fugir del "pietisme" en el sentit de que cal educar perquè res no funciona, tot és corrupció... i donar un to moralista i censor: fora tv, fora...

ACCIO

Es tracta -seguint a Weber- de:

- incitar, estimular, despertar interessos... mitjançant exemples: exposicions, concursos...
- iniciar, introduir, familiaritzar en les possibilitats: lliçons cursos, associacions...
- crear condicions: llocs d'espot, biblioteques, tallers...
- aconsellar i recolzar
- protegir i preservar (advertir contra perills i amenaces...)
- influenciar en la transformació i millora de circumstàncies (Realment es podria fer una llarga, llarguissima tira de possibles activitats, però crec que no ve el cas)

I tot envers aquells punts que assenyala Dumazedier (1, pàg.196-199):

- Descansar, en sentit ampla, fer el que es fa, conrear el repòs tan necessari per a l'equilibri sanitari i psicològic, superar la fatiga i la monotonia i també l'avorrimet i els problemes del treball -diversió-.

- Viure en societat, aprenentatge de comportament que es farà a través d'unes activitats concretes, d'unes experiències, es tracta en definitiva de (5, pàg. 19): "explotar la capacitat de viure amb els altres, en grup i en societat... educar la sociabilitat és fer créixer la capacitat de convivència, adaptació i integració de les persones amb els altres", de formar actituds socials.

- Preparar per a la llibertat, en el doble plà, físic i espiritual, preparar, preparar perquè ells mateixos siguin capaços d'orientar-se vers aquelles activitats o aptituds que afavoreixen el seu desenvolupament mental (com diu Diderot: "Hem de preparar a tots els homes perquè amb el temps es converteixin en homes profunds")

SITUACIO ACTUAL

Si el nin es un, si l'educació és una... ¿es pot acceptar com a bona la solució oficial de les activitats extra-escolars que-teoricament- es fan els dissabtes i que és tota l'atenció que l'administració dispensa

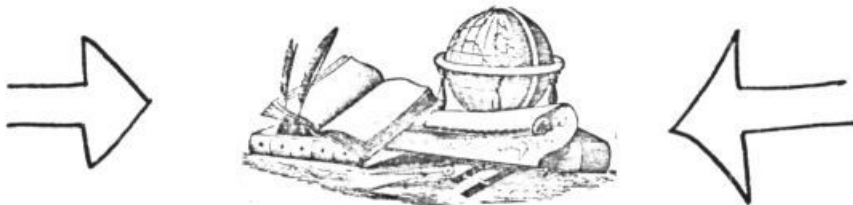
al problema del temps lliure? Això fa olor -i encara una miqueta de no res- de la coneguda política de tapar forats, cosa que, ni és sèria, ni és completa, ni pot ésser de gaire durada.

¿Es pot acceptar aquest deixar créixer lliurament grups d'esplai per tot arreu, però... que per falta de medis han de reduir sa tasca a unes poques hores setmanals per tal d'arribar a uns bells objectius -l'escola també els té-?

A dir ver, ara i aquí, el panorama és una mica trist, de banda les activitats extra-escolars, hi ha poca gent que es mou, potser la televisió és un insalvable (?) condicionant; la veritat és que els partits polítics, amb ses associacions juvenils i infantils, no han cobert encara el buit que deixà el partit únic -la OJE-; l'escoltisme, vola baix i... de banda les activitats més o manco esporàdiques i aïllades d'algunes associacions -OCB, GOB, grups de Catequesi...- el camp gairebé és reduït als grups del GDEM (Grups d'Esplai de Mallorca) que potser és una mica l'escoltisme de l'Església reformat -i salvant les diferències- d'acord amb els cànons provinents de l'Escola de l'Esplai de Barcelona creada allà l'any 61-. El primer curs de Monitors a Mallorca es féu l'any 76 i actualment hi ha grups d'esplai (15) a Ciutat (13, normalment depenents de parròquies), LLubí (darrerament no realitza activitats), Alaró, Sant Llorenç, Sóller, Lluçmajor, i Manacor (2 depenents de les parròquies) i Sancelles.

Evidentment compleixen una determinada funció, més o manco encertada -no entraré en aquest tema; potser alguns han passat per diverses concepcions, com apunta Miranda (6, pàg 46-47) de l'esplai: diversió de l'infant, ensenyança d'un bon ventall d'activitats a fer i esplai, com a temps alliberador, com a actitud -però certament el problema de l'esplai, del temps lliure, necessita un tractament més ample. Es requereix treball d'equip a nivell d'implicació directe de pares, mestres, nins, monitors, ajuntaments, associacions, grups... per tal de que el que es fa per una banda no es desfaci per l'altra.

Potser això pot semblar una filosofada barata, utopia, però... qui sap on vol anar potser ja ha fet un trocet de camí.

- 1- DUMAZEDIER i altres.- "Ocio y sociedad de clase". Edit. Fontanella. Barcelona, 1971
- 2- MUNNE, F.- "Grupos, masas y sociedades": Ed. Hispano Europea. Barcelona, 1974. Pàg. 451-478
- 3- WEBER, E.- "El problema del tiempo libre". Ed. Nacional. Madrid, 1969
- 4- PUIG, A.- "L'arbre de l'expressió". Escola de l'Esplai. Càritas. Barcelona, 1976
- 5- MIRANDA, M.- "Vers una educació de la sociabilitat". Escola de l'Esplai. Càritas. Barcelona, 76
- 6- MIRANDA, M.- "Els objectius educatius". Escola de l'Esplai. Càritas. Barcelona, 75

Guillem Pont, juny de 1980

BOSCH I MASSANET
sastres

pça. mercedaris, 1-1r-2^a
tel 21 52 65
ciutat

sucursal al
carrer de la creu, 9
sant llorenç de cardassar

CARTES

Muy Sr. mío,

Ruego, si tiene a bien, publique esta carta en Flor de Card, que tan dignamente dirige.

Ante la cantidad de inexactitudes y medias verdades que fueron vertidas durante el pleno del 30-11-80, y en el cual los dos únicos puntos del día trataban sobre mi posible prorrogación (yo ya había dimitido) de mi contrato como recaudador de impuestos municipales del Ayuntamiento de San Lorenzo, según 5º punto del pliego de condiciones.

Por todo ello quiero aclarar los siguientes puntos, sin perjuicio de las posibles interposiciones por la vía judicial contra la persona o personas que vertieron dichas inexactitudes sobre mi persona.

1º. Estoy de acuerdo en que hay parte de mi contrato que no han sido cumplidas. ¿Porqué? Pues porque mientras yo luchaba para hacerlo lo mejor posible, estudiando el funcionamiento perfecto de este trabajo (hay pueblos que funciona perfectamente, lo he comprobado) y buscando todos los que no pagan (hay bastantes) unos por listos, otros por suerte, otros por enchufe y otros porque nadie les ha buscado, los que según mi modesta opinión debían colaborar y asesorarme, se dedicaban a ponerme trabas y obstáculos en mi labor (puedo contar bastantes anécdotas sobre esto).

Hablando de anécdotas, voy a contar una. Al principio de mi gestión se me dijo:

-No terminarás bien.

-¿No? ¿Porqué?

-Primero porque no ha caído bien tu elección. Tienen a otro elegido. Segundo, ¿no te has dado cuenta de que casi todos los que son fieles al Consistorio se van?

-No, no me había dado cuenta. Ahora sí. Se pone en práctica la táctica de la inseguridad, el aburrimiento y la desmoralización, y muchas veces se consigue.

2º. En este pleno se ha machacado en la cantidad a recaudar, pero como en todas las verdades a medias, se han olvidado de dar las cantidades reales, como también las propuestas de bajas, propuestas de duplicados y descuentos por S.P. y otros que suben unas cuantas miles de pesetas.

3º. Se me ha dicho. Se dijo que faltaban unas seiscientas mil Pts. ¿Cómo pueden decir esto si no hemos repasado las cuentas? ¿Acaso se han olvidado que me tienen en sus manos?

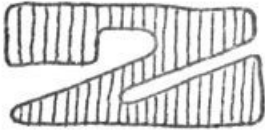
En fin, me voy con la conciencia bien tranquila y dispuesto a colaborar en todo lo que me necesiten, tanto unos como otros, pero advirtiéndoles que muchas cosas no puedo demostrarlas, otras sí puedo; espero no sea necesario.

Esperando quede clarificada mi postura y sin más de momento, se despide

Juan Roig

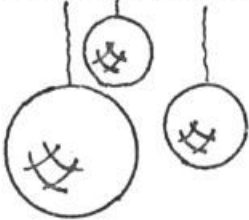
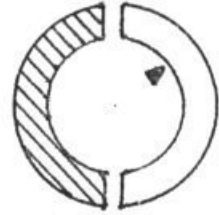
EspiPellaAper. per J. Cortès

D'es que diven que poden anar p'es carrer amb sa cara ben alta n'hi ha de dues classes: es que tenen sa conciència ben neta i es que no tenen gens ni mica de vergonya.

La "Unión del Centro Democrático" ha regalat un rellotge an ets afiliats que considera més relevants.

Se tracta d'un enginyós artifici que de cada vegada, clar, se posa més negre. Però no vos faceu il.lusions, se torna aclarir!.

Ja sé que no serveix per res, però com que estam en temps de festes i s'usa donar es molts d'anys jo també vos els vull donar. Vos desig salut, pa, justícia, compromís, fe, il.lusió, feina i humor.

An es membres d'es Consistori, maldament qualche pic surtin en aquestes espipellades, també els desig molts d'anys.

Hem d'anar clars, però! No estic parlant de permanència en el càrrec! Me referesc a molts d'anys de vida i de bona salut. Ses coses clares i sa xocolata espessa!

M'han assegurat que hi ha un afeccionat a sa política i an es futbol que va pagar un sopar an es jugadors perquè, deia, havien arribat a cinc positius.

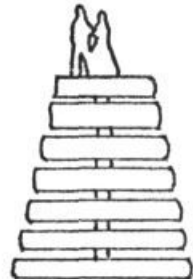
Es seus contraris afirmen que darrerament no s'atraca gaire p'es camp i que tot això és per fer-se propaganda.

I jo afegesc: aquests polítics se'n pensen cada una!.

Es que se creu que se Part Forana no pinta res va més errat que no se fa comptes.

S'altre dia, per no anar més enfora, a un poble com Son Carrió, que mirau-vos si és petit, hi va anar a unes noces ni més ni manco que es Supergovernador de Catalunya!

Hi devien bufar fort es carrioners!

Supòs que sabeu que varen entrar a s'Ajuntament i que se'n dugueren devers cinc duros de cada llorençí.

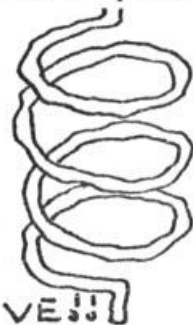

Aquests, al manco, sabem que els se n'han duit. Es que fan por són es que no mos n'hem temut. Jo crec que per llevar enfados, lo seu seria que ho consideràssim con una subvenció a fons perdut!

Com a darrera espipellada de s'any, trob que no hi pot faltar.

VOLEM NOMS POPULARS I EN MALLORQUI A PLACES I CARRERS!.

També mos agradaria que dins s'any que entram mos fessin sa biblioteca que fa tant de temps que diven que està pràcticament muntada.

FINIS L'ANY QUE VE!!!

NADAL

Els egipcis deien Kronia al 25 de desembre. El déu Horus, fill de Osiris i Isis, era presentat sota l'imatge d'un ninet a l'adoració de la multitud.

Els alexandrins, el dia de Kikellia.

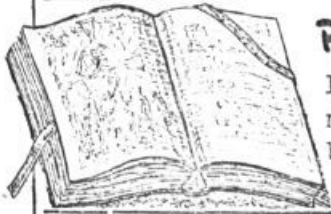
En el món de l'hel·lenisme es feia una cerimònia nocturna el dia 25 de desembre on es proclamava que la verge Kore havia parit a Aión.

El món cristià celebra el neixament de Jesucrist.

La naturalesa sencera celebra el Nadal Còsmic, és a dir, el neixament del Sol: la preparació a la nova vida que s'exterioritzarà al arribar la primavera

D'aquí i d'allà

PREMSA

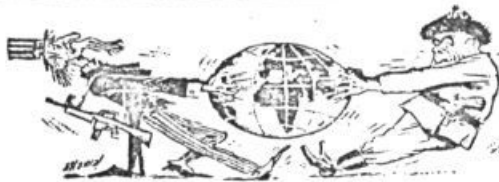
L'edició dominical d'un gran diari amb una tirada d'un milió d'exemplars, consumeix setanta quarterades de bosc.

Una bolla de plutoni, de la mida d'un melicotó mitjà, basta per aniquilar tota la humanitat.

Una central nuclear produeix 200 krgs de plutoni a l'any; és a dir, com a cinquanta melicotons; una sola central, "dóna" plutoni radiactiu per 24.400 anys.

CENTRALS

DADES DE LA O.N.U.

La humanitat destina, cada minut, uns 720 milions de pessetes en armament militar. En el món hi ha:

- 1.500 milions de persones que no tenen la suficient assistència sanitària.
- 750 milions de persones insuficientment alimentades.
- 300 milions de persones estan amenaçades per falta d'aigua potable, motiu pel qual moren 750.000 persones cada mes.

Cada americà es gasta 100 ptes diaris en armament, poc més o manco igual que cada rús; cada àrab saudí 375, i tú, lector, 17,50.

Quillem de sa basura

D'EDUCACIÓ

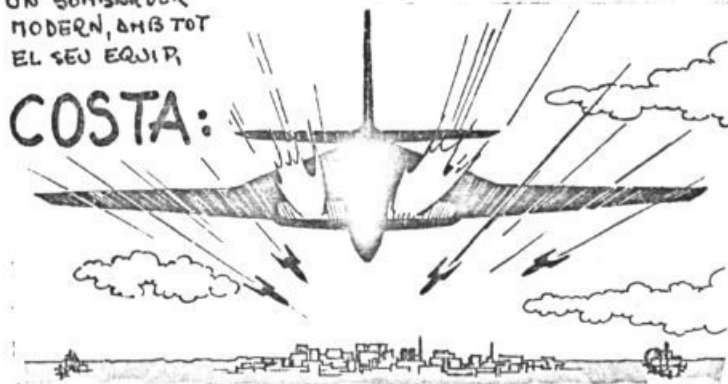
Despeses, en \$, per alum de i any:

Dinamarca	3.023
Noruega	2.561
Holanda	2.371
Bèlgica	2.051
França	1.776
Alemanya	1.569
Anglaterra	1.120
Itàlia	812
Espanya	195

(Evidentment el que ens fa europeus és la corbata) (dades de 1970)

UN BOMBARDEJER MODERN, AMB TOT EL SEU EQUIP

COSTA:

250.000 VEGADES EL SOU D'UN MESTRE, O 75 HOSPITALS DE 100 LLITS COMPLETAMENT EQUIPATS, O 50.000 TRACTORS

populars-80

Coincidint amb el seu aniversari XXI, Ràdio Popular institueix uns premis o distincions baix la denominació de POPULARS-80, que tendran continuïtat els anys successius.

Aquestes distincions no premiaran, com a altres cassos, l'èxit. El seu fi serà distingir amb la seva entrega aquelles conductes de persones, institucions o comunitats que, demostradament, hagin contribuït o contribuïxin a "fer país", a fomentar la convivència i el benestar socials, o a defensar els valors trascendents de l'Home i de la Societat.

La primera acció del jurat, constituït a la mateixa emissor, fou la de requerir la col.laboració de tots els seus corresponsals informatius, i la resposta fou interessant i abundosa, fet que dificultà la selecció.

En aquesta primera ocasió s'ha acordat atorgar cinc distincions a persones o institucions: PREMSA FORANA, TONI MORLA, AINA MOLL, PERE FULLANA i ANTONIO YARZA.

Creim que tots ells compleixen sobradament les condicions i criteris establerts a POPULARS-80.

Ràdio Popular ha resolt atorgar la distinció POPULARS-80 a la PREMSA FORANA per:

-Haver renovat profundament i en sentit absolutament positiu el circuit insular de la informació escrita.

-Haver triomfat en la seva dèria d'oferir una informació local des de la pròpia localitat on es produeixen els fets noticiables, malgrat les evidents faltes de recolzament, sobretot econòmic i, en alguns cassos, fins i tot moral.

-Per haver-se associat i unit, a pesar de les distàncies i del pluralisme programàtic, en la defensa dels pobles, grossos i petits de l'Illa, signant importants editorials conjunts.

Ràdio Popular

nadal

F. Clapés

Després d'haver passat sa tardor, dèu des mes de novembre fins a mitjan desembre, tot està callat. Només se senten ses pluges, es vent i es fred. És es temps de tenir es porcs grassos i de preparar per fer ses matances. Hi ha un refrany que diu: Per Sant Martí mata es porc i ençata sa bóta congregyada de vi. És es temps de menjar bunyols i orellanes fetes de bones cuineres. Moltes sementeres ja estan sembrades i, a ses que no hi estan s'aprofiten es dies bons per sembrar-les, per després poder tenir algun descans a ses festes de Nadal, que són ses vacances d'ets homos de foravila.

Després d'haver passat sa festa de la Puríssima de Nadal, com solen dir en es pobles pagesos, ja se senten algunes nadales diguent: Ja s'acosta Nadal. Es mostradors de ses tendes i de ses grans botigues ja estan plens de pastorells, torró i altres coses dolces que fan ganes de menjar. Tampoc no hi falta es bloc de billets de loteria de Nadal. Dins es corral de ses gallines ja està preparat es nadalenc, o siga, es gall que n'ha de ser víctima per fer es dinar d'es dia de Nadal. Unes setmanes abans solien emblanquinar ses cases, principalment sa cuina, per tenir-la ben neta per aquestes grans festes. Era es lloc on rebien ses visites, un lloc confortable prop d'es rebost, on hi havia preparades ses ensaïmades i es torró per convidar quan venguin a visitar i a donar es molts d'anys a sa família.

Moltes de famílies religioses solien fer es Betlem. Avui se fa s'Arbre de Nadal. Ses cases s'adornaven amb molts de cossiols. Dins sa cuina se posava, sa Nit de Nadal, es gran tió de Nadal per tenir foc tota sa nit, i que durava alguns dies i així tenien sa casa confortable.

Una setmana abans de Nadal ja solien donar vacances a ses escoles i col.legis. Es joves estudiants de Ciutat ja se veien p'es poble. Ets al.lots anaven a cercar s'herba de verdet per fer es Betlem. Els casinos preparaven ses guixes. Ses madones de casa ja havien anat an es mercat i a ses carnisseries a comprar per tenir preparat tot per aquests dies.

A l'Església Parroquial ja s'adornaven l'Altar Major i ses capelles amb ses neules de Nadal i es vespres assajaven sa Sibil.la i ses Nadales. Tot era una preparació d'aquestes grans festes que l'Església Catòlica celebra per esser sa venguda del Redemptor Crist Jesús i que tots es cristians participam d'aquest goig i alegria.

.../...

Es dissabte de Nadal ses mares de cada família ja tenen ses cases netes i blanques, que tot té un saborino de Nadal... Es temps plujós i fred i humit p'es Xaloc. Per dins ses cases sa cuina està encesa i plena de foc, per encalentir i així es vespre, després de sopar, tenir preparat per jugar a cartes fins que toquin Matines.

An es nins petits els fan anar a dormir abans, per després dur-los a sentir cantar sa Sibil·la, que és lo que fa Nadal: ses Matines i sa Sibil·la. Aquells nins, amb sos ulls oberts veuen, damunt es Presbiteri, aquell jovenet o joveneta vestit amb un vestit diferent i aquella espasa amb sa mà cantant: "El jorn del Judici", i aquells rossinyols i acords de l'Orgue que van sonant; i aquelles panderetes i nadales que canten al Nin-Jesús-Déu-Infant nascut dins aquella cova! Allà on ets àngels li cantaven: "Glòria a Déu i als homes de bona voluntat". Això són ses costums religioses d'un poble cristià que celebra amb gran alegria aquestes solemnitats i on hi reina sa pau i s'amor.

Seguidament sa Missa solemne i, en haver acabat es sermó, es Rector dona es Molts d'Anys a totes ses famílies en nom de la Parròquia, per aquestes festes de Nadal i Any Nou, ple de Pau, Goig i Alegria pels que viuen a la terra, i als que han passat a nova vida el Senyor les doni l'etern Repòs.

La fosca s'acosta.
La nit ja se'n ve
i els Sants Peregrins
no troben estatge.

A les foranes de la Ciutat
els Sant Peregrins cerquen estatge.
No troben més que una Cova
i dedins hi ha un pobre estable.

Quin fred de neu!
Quin fred de cors humans!
No senten la calor
dels nostres pobres germans.

Allà va néixer
el Déu Redemptor,
que vengué an aquest món
per dar-mos exemple
i fer-mos un gran be.

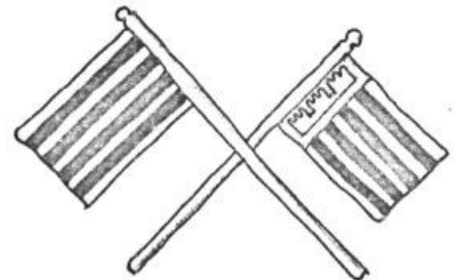
cartes

A JOSEP SEGURA SALADO

Benvolgut Josep,

Ja te vaig dir que no et faria contrari en l'assumpte de la bandera, perquè no en som cap entès. Jo únicament vaig manifestar que em semblen més encertats els raonaments a favor de les quatre barres que els que estan a favor del castellet. Si a tu et passa el contrari, massa be, però a mi no, i tan amics com abans.

Tu saps tan be com jo que n'hi ha molts més de tres d'historiadors a favor de les quatre barres. Jo sols vaig citar els primers que em vengueren a la memòria, i no vaig anar a consultar pàgines ni capítols de llibres. Si els arguments d'una persona em convencen, no necessit veure'ls impresos per apuntar-m'hi. M'han convençut i prou. Això no vol dir que un dia o l'altre no pugui canviar de parer, però ara per ara crec que la nostra bandera és la quatribarrada.

I vull fer constar que aquesta serà la darrera carta que t'escriuré sobre el tema de la bandera. Per res del món voldria cansar els lectors de Flor de Card amb un tema que ja està prou debatut a la premsa diària.

Ben cordialment,

Josep Cortès

SERVEI DE PSICODIAGNÒSTIC I ORIENTACIÓ

GABRIEL GENOVART SERVERA

-Diagnòstic i tractament de les dificultats d'aprenentatge i retard escolar. -Rehabilitació dels trastorns i deficiències del llenguatge. -Problemes emocionals de la infantesa i la adolescència. -Exàmens psicotècnics i orientació professional per a estudiants de EGB, BUP, COU i FORMACIÓ PROFESSIONAL. -Servei d'informació per a l'estudiant.

C/. Sant Crist, 10 MANACOR T/. 55 07 88

Davant el gran disbarat que pronuncià el Sr. Ministre d'Administració Territorial al Congrés de Diputats, dient que la nostra comunitat no era històrica, el Grup de Drets Humans de Mallorca encomanà a Miquel Ambrós la redacció d'un article que demostràs i defensàs la historicitat de la nostra comunitat.

Enviat dit article als diaris de l'illa, alguns l'omitiren i no el volgueren publicar, un altre simplement en feu una breu ressenya. Va ésser el Diari AVUI de Barcelona, amb fetxa del 15 de novembre, el que es dignà publicar-lo.

Al ministre d'Administració Territorial

Senyor ministre, el «Diario de Mallorca» del 16 d'octubre del 1980 ens donà la ressenya de la vostra intervenció en el Congrés de diputats sobre la política autonòmica del govern central. Citant les vostres paraules, el «Diario de Mallorca» deia que «el Gobierno piensa que las comunidades no históricas deben acceder a la autonomía por el artículo 143». Es una opinió respectable, encara que nosaltres creiem que haurien de ser les mateixes comunitats les qui decideixin quina via volen seguir. Però continuàvem llegint i vàrem haver de constatar que, segons la vostra opinió, les comunitats històriques quedaven reduïdes a Catalunya, Euskadi i Galícia, les quals han pogut seguir el procés autonòmic indicat a l'article 151 de la Constitució espanyola. Això ens feia sospitar que les illes Balears pertanyien a les comunitats no històriques, i les nostres sospites van quedar confirmades en veure que vós incloïeu «Balears» en les comunitats que han de seguir la via 143. Deducció lògica: si l'article 143 de la Constitució és el camí de les comunitats no històriques, «Balears» com vós deis, pertany a aquestes darreres. De primer vam quedar sorpresos i després ens vam indignar davant la ignorància que demostra el qui inclou les nostres illes en les comunitats no històriques. Creiem que aquesta ignorància és excusable en una persona que no té més escola que l'elemental, però en boca del ministre d'Administració Territorial (expressió ben curiosa aquesta) sona a insolència. Seria bo, senyor ministre, que repassàssiu els llibres d'història, però no els d'inspiració franquista, que són els que estudiàreu; altrament no hauríeu comès un error com aquest. Les arrels d'una comunitat històrica no s'han de cercar en els Estatuts d'autonomia que es van aprovar durant la segona República, com es dedueix de les vostres paraules i de la política autonòmica del vostre partit. Amb la nostra carta voldríem dir-vos on cal cercar-les.

Començarem dient que, segons els historiadors, els primers pobladors de les nostres illes ni racialment ni culturalment no tenien relació amb els habitants de la península Ibèrica. Molts van ésser els pobles que conqueriren i dominaren les nostres illes (d'entre ells els romans i els musulmans són els qui ens han legat més deixes de llur presència), però és la gran gesta del rei En Jaume el que integra el destí de les Balears dins la confederació catalano-aragonesa. Així les illes adquireixen, a partir del segle XIII, unes característiques ben seves dins els pobles d'Espanya i segueixen una trajectòria històrica i política totalment diferent de les regions que anomenau en el vostre discurs al costat de «Balears»: Extremadura, Múrcia, Castilla-La Mancha. En una paraula, us agradi o no, les Balears ja a l'Edat Mitjana constitueixen una nació dins la península Ibèrica. L'any 1278 el rei Jaume II de Mallorca es deia «Rey de Mallorca ab les Illes de Menorque i de Ivissa e ab les altres Illes adjacens a aquell Reyne». Fixau-vos-hi bé: la nació mallorquina és anomenada regne i té dinastia pròpia, que s'extingueix l'any 1349 amb les lluites de Jaume III amb Pere el Cerimoniós. Les guerres de la Germania del segle XVI, tot i tenir com a rerefons un malestar social, representen ja una rebel·lió contra el poder centralista, que anava prenent força sota l'emperador Carles V, el qual —dit sigui de pas—, quan visità Mallorca, hagué d'escoltar el discurs de benvinguda redactat íntegrament en català. Llavors, senyor ministre, no hi havia aquest decret esquifit de bilingüisme que el vostre partit ens ha imposat. Només existia una llengua entre nosaltres: la catalana. Podríem continuar repassant la història, però aquests exemples demostren a bastament que les illes Balears no tenen res a veure amb les comunitats no històriques que esmentàveu en el vostre discurs. Potser pensau que tot això pertany ja al passat, que la realitat d'avui és tota una altra i que cal construir el país ara i no restaurar el país d'altres temps. Hi estam d'acord, però el que

.../...

discutim és el caràcter històric de la nostra comunitat. Per això us voldriem recordar com és que ara ens trobam on som.

El 7 de desembre del 1715 Felip V, de memòria sinistra, publicava el decret de Nova Planta, que imposava una concepció absolutista i desplaçava la nostra, basada en el respecte dels drets humans. La primera, la franco-castellana, era despòtica; la segona, la nostra, era respectuosa dels furs i franqueses. I això ho feia sense cap raó. L'única raó que tenia era el dret de conquesta després d'haver enviat un exèrcit estranger que ocupà les nostres illes. Des d'aleshores l'antic regne de Mallorca, lliure, autòcton i amo del propi destí, s'ha convertit en una província sotmesa per la força bruta, dependent en tot i per tot del poder llunyà de Madrid. Aquella Mallorca, autogovernada pel Gran e General Consell, que parlava en català amb el rei d'Espanya, era degradada a ser un poble amb lleis, costums i llengua castellanes. I aquesta és la situació que encara tenim, però això no és el nostre país ni la nostra història.

Heus ací, senyor ministre, a grans pinzellades la tragèdia del nostre poble. Pensau-hi seriosament i objectivament, lluny d'òptiques unitàries heretades d'un passat vergonyós i recent, i veureu com les illes Balears són una comunitat tan històrica com qualsevol altra, encara que no poguéu tenir Estatut durant la República. A més, qui diu a ha de dir b, i, si deis que Catalunya és comunitat històrica, també ho heu de dir de les illes pels seus lligams històrics, polítics, culturals i ètnics que les van mantenir unides a Catalunya durant cinc segles. Per tant, l'autonomia que ens vol donar el vostre govern no és una gràcia que ens fa, sinó un acte de justícia elemental. No fa més que tornar allò que sempre ha estat nostre i que ens fou violentament arrabassat en nom de la unitat d'una pàtria que mai l'hem sentida com a nostra. Fa set segles que les nostres illes existeixen com a nació: durant quasi cinc s'han governat a si mateixes, durant dos i mig han estat sotmeses al dret de conquesta. Això vol dir que el temps de llur sobirania és molt més llarg que el de llur subjecció. Es aquí, senyor ministre, on heu de cercar les arrels històriques de la nostra comunitat abans de decidir quines comunitats són històriques.

Amb tot el respecte

Miquel Ambrós i Albertí,
en nom i per encàrrec del Grup de drets humans de Mallorca

premsa forana

A la reunió dels representants de la Premsa Forana que es celebrà a Inca el dia 9 del mes passat es prengueren els següents acords:

-Acceptar l'ingrés a l'Associació de les revistes ESPORTIU COMARCAL, de Manacor, ESCACS, de Porreres, SA POBLA i CAP VERMELL, de Capdepera. Les dues primeres són de caràcter monogràfic -una és d'esports i l'altra d'escacs-, però entren perfectament dins el marc de l'Associació i no es contradiven amb els seus estatuts, segons poguérem comprovar. A l'Associació de Premsa Forana hi perteneixen, ara, 21 revistes.

-Acceptar la menció que de la Premsa Forana fa Ràdio Popular, atorgant-nos el premi POPULARS-80, del que donam més informació a una altra plana.

-Fer un editorial conjunt sobre el tren, recolzant la idea de la seva reimplantació, i, a la vegada, sol·licitar del Conseller de Transports la celebració d'una taula rodona amb representants de l'Associació.

-Redactar dos comunicats recolzant, el primer, la política de subvencions duita per la Secretaria d'Estat per a la Informació, i rebutjant, el segon, el qualificatiu de "Premsa aldeana" que se'ns va aplicar per part d'un diputat socialista.

Aquest darrer punt fou un poc conflictiu i hi hagué algunes publicacions -Flor de Card entre elles- que votaren en contra, i altres que s'abstengueren.

Josep Cortès

crònica Informol

PLE ORDINARI DEL 2 DE DESEMBRE DE 1980

J. cortès

Vos asseguro que ho és fotuda la tasca de l'informador, allà dalt, quasi tot solet, enredat de fred i assegut a un banc de fusta que et deixa les anques com un tamborino! Per pagar els regidors tenen l'estuda ben girada cap a ells!, i podeu estar ben segurs que en fa poca de calentor per darrera! Si mos deixassin una cadira de pell, com les seves, al manco estaríem més blans... Al cap i a la fi ja som quasi com de la família, no és ver?.

-Idò no hi venguis! Me podria contestar algun membre deixondit del Consistori, amagant no sé quin obscur anhel.

-Punyeteeeeero! Això és lo que tu voldries, eh! Però no. Noltros som molt caparruts i hem d'aguantar malgrat els elements ens siguin adversos. Ja veurem!, va dir un cec.

Bé, començarem, que sinó a l'instant farà fosca.

El primer punt anava de personal i la seva discussió va durar més d'una hora. Vaja una xerrera que tenien! Jo no ho havia vist mai!. Pensaren que pagar trenta-cinc mil pessetes anuals per un assessor jurídic era tirar els dobbers. En Bartomeu 'ont trobà que podien prescindir-ne ben bé, i que si de cas n'havien de menester cap, ja anirien al Consell. Tot hom hi va venir a bé.

També trobaren que havien de sol·licitar una candidatura al Col·legi d'Arquitectes, per ells poder triar el que els agradàs més, fins que surti la convocatòria oficial per cobrir un 10% de la plaça. Estan dispòsts a pagar fins a vint mil pessetes mensuals i vendrà un dia a la setmana.

Acordaren que havien de cessar l'enginyer industrial i si en feia falta qualcun el llogaran quan l'hagin de menester i li pagaran feina per feina.

La plaça de jardiner quedarà pendent de cobrir.

Però se cobriran les de guàrdia municipal i guàrdia vigilant, una a partir del dia primer i l'altra del dia quinze.

D'entre els municipals trobaren que havien de nomenar un cabo que està a les ordres directes del batle, i cobrir la plaça d'ordenança, a les ordres dels funcionaris.

El segon punt tractava de comprar un solar per fer-hi el magatzem. Costarà devers sis-centes mil pessetes i està a uns terrenys que són tot una pedra. -Millor!- va dir un regidor, -així no hi emportarà fer fonaments!-. No es farà subhasta perquè frissen molt i llavors no hi serien a temps. No especificaren el perquè no s'hi havien posat un poc més prest, si frissaven tant. Coses del Consistori.

El tercer punt feia referència a la concessió de les obres de l'esmentat magatzem. Hi havia cinc candidats, però, des del punt de vista de l'Ajuntament, no n'hi va haver cap que fes el pressupost bé. Ja ho val! Quedaren que els dirien que el tornassin fer i que diumenge ja en parlaríem.

Sant Llorenç d'es Cardassar

ACTIVITATS

de ballar del pla; es Cossiers, d'Algaida i Card en Festa de Sant Llorenç, com a representants del Llevant mallorquí. Aquesta vetlada l'havia organitzada "la Caixa".

Dia 13.- L'Escola del Card assisteix a una vetlada de ball de bot a Poca farina.

Dia 5.- Surt Flor de Card.

Dia 8.- A la Salle de Manacor, demostració de boleros i ball de bot, dins el marc de la setmana cultural amb motiu del patró del col·legi.

Dia 14.- Ball de bot a la placeta de la Sala, organitzat per l'Escola del Card.

Dia 17.- A l'Auditori de Ciutat, mostra de ball i cançó mallorquina. Hi participaren "Aires de Muntanya", de Selva, en representació dels balls de la muntanya; en Biel Caragol, amb un grup de Sineu, en representació de la manera

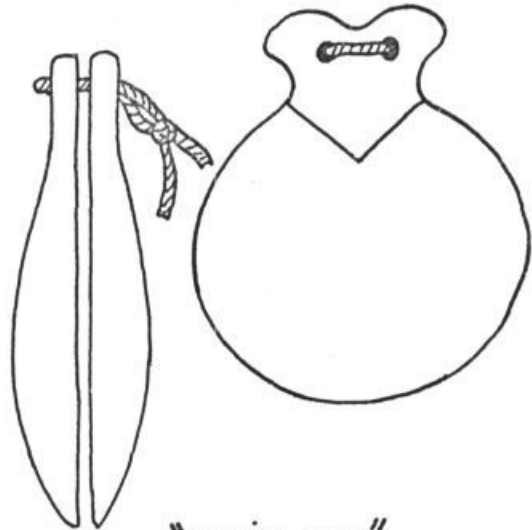
Bàrbara Mesquida

**Instrument
tradicional
de mallorca**

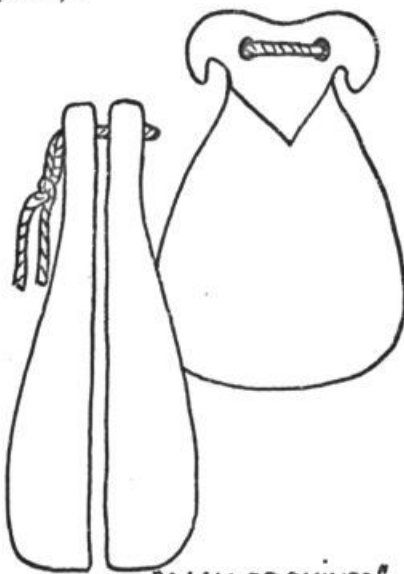
m. galmés i j. cortès

C A S T A N Y E T E S

Instrument de percussió format per dues peces de fusta dura tallades en forma de castanya, la part superior i més estreta de les quals, l'orella, té dos forats per on passa el cordó que les ferma. Es toquen generalment dins el palmell de la mà, subjectades pel cordó al dit d'enmig i fent-les pegar amb els dits l'una contra l'altra. Similars als antics còrtals, es difongueren al món romà, especialment a la Bètica, i han perdurat sobretot en el folklore andalús. Als Països Catalans són utilitzades en l'acompanyament de molts balls, especialment la jota i el bolero. (GEC).

"SEVILLANES"

"MALLORQUINES"

Los millors són de fusta de caqui, magraneta i caoba. També se'n fan de vari.^(A)

Les que anomenen sevillanes són igual de gruixades al voltant de la part on xoquen. Les mallorquines són més amples a la part d'abaix, la qual cosa fa que tenguin una forma con a triangular i que siguin més feixugues i males de tocar. Les d'home són més grosses que les de dona. (Veure els dibuixos).

Els ritmes són els mateixos que els altres instruments de percussió, però els reganyols varien segons les contrades.

Actualment són, les mallorquines, molt males de conseguir.

(A) Cast. = Morfil.

nota

En compliment de lo disposat a l'article 24-1 de la vigent Llei de Premsa i Imprenta, Flor de Card fa saber:

-Que es distribueix gratuïtament entre els socis interessats del Card, i que les despeses de l'edició es compensen mitjançant aportacions voluntàries dels esmentats socis.

-Que el director de la publicació és en Bartomeu Domenge i Amer.

-Que l'edita el Centre Cultural Card, els directius del qual, i en espera de noves i vinents eleccions, són: Antoni Sansó Servera (President), Bàrbara Mesquida (Secretària), Eduardo Perales Morillas (Tresorer), Josep Cortès Servera (Vocal Flor de Card), Bartomeu Massanet (Vocal Card en Festa), Antònia García Servera (Vocal secció Artística) i Antònia Pont (Vocal excursiionisme).

redacció

C. D. CARDASSAR

Pl. General Franco, 3

Tel. 56.90.05 — SAN LORENZO

En estas pasadas fechas tuve el honor de asistir a una cena de compañerismo con el C.D. Cardassar, costeada en parte por Miguel Vaquer, los postres por Mateu, propietario del forn Nou y el resto por los propios jugadores, al aportar su prima conseguida tras el valioso empate dentro del feudo del Olímpic, actual líder de segunda regional.

A decir verdad la intención y los postres fueron lo mejor, ya que la comida en sí no pasó de mediocre. Pero sí fué ocasión propicia para hablar con Miguel Vaquer, buen aficionado al C.D. Cardassar.

-Sr. Vaquer, ¿que intencionalidad quiere dar Ud. a esta cena?

-¡Homo!. Es harto necesario que alguien demuestre a estos jugadores la gratitud que los aficionados les tenemos, y tender un puente sobre el que grita y el que juega, y si algo tenemos que cambiar este año entrante, que no sea el juego, porque, la verdad, se está haciendo bastante bien. Lo que sí en algo se podría moldear sería el grito, por alentar, que se quedaría en un tono más armonioso.

Como no podía faltar, ni a cena ni tentación de diálogo, fué el "Mister" Juan Galmés, manteniendo el presente corto diálogo:

-Que tal, ¿Cómo consideras la plantilla del C. D. Cardassar? ¿Qué posibilidades de ascenso tiene?

-Yo considero que tenemos una de las mejores de la actual categoría. Posibilidades de ascenso las tenemos, y hay que agotarlas al máximo. Y si hay que hacer un pronóstico, el año 1981 será el del ascenso.

Yo valoro positivamente estas afirmaciones, que sin menospreciar los pasados, considero que el Sr. Galmés es uno de los mejores preparadores que han pasado por este Club, y cuando hechos cantan palabras sobran. Nos basta repasar la tabla clasificatoria y ver que sólo hemos quedado a un paso del liderazgo de invierno.

También hablamos con Matemalas, capitán del equipo, siendo muy discreto en sus respuestas, como debe ser. ¿Porqué vamos a complicarnos la vida?

-Qué opinas de la Directiva?

-Si me abstengo de opinar, opinarás tu, y sólomente por el hecho de que no hay tonto que a su tejado heche piedras, supongo que lo harás bien.

Al margen de lo deportivo, lamentable ha sido la noticia: fallecía en Chile D. Jaime Llinás. Desde esta página el C. D. Cardassar da a sus hijos y familiares su más sentido pésame. El Sr. Llinás, desde su vuelta a su pueblo natal, con la suerte de cara que en aquellas fechas la vida le deparó, enseguida se preocupó del deporte, del que fué eternamente enamorado. Organizó carreras pedestres, partidos de fútbol, hasta una tarde completa de atletismo. Fué el que pagó los terrenos donde actualmente está ubicado el Campo de Deportes de San Lorenzo, y posteriormente, con su última aportación conjunta con el Ayuntamiento, se cubrió y adecentó la tribuna. E.P.D.

-oOo-

A finales de año la clasificación de II Regional estaba de la siguiente manera:

OLIMPIC	21 puntos	GENOVA	12 puntos
CARDASSAR	19 "	ATC. VIVERO	12 "
SANTA MARIA	18 "	VIRGEN DE LLUC	11 "
SINEU	16 "	CA'S CONCOS	10 "
MARRATXI	16 "	JUVE	10 "
ALQUERIA	14 "	PUIGPUNYENT	10 "
FERRIOLENSE	14 "	SON SARDINA	8 "
J. SALLISTA	13 "	S. CAIMARI	8 "
MOLINAR	13 "	S. COTONERET	7 "

Miguel Sureda

HISTÒRIA. per r. rosselló

PARTICIÓ DE TERMES (III)

Molt honorable lochtinent de balle, etc.

A notícia del magnífich mossen Francesch Miquel Ballester es pervin-
gut que V. Saviesa essent ell absent de la present vila y terme y no essent
citat ell ni altre per ell ha posades certes fites en la possessió dita de
les Planes del dit Senyor Ballester y ja mes no precehint alguna provisió
o, sentència la qual havia de precehir y per aquel passar en cosa judicada
perque may ses vist que la executió procehesca la provisió de la qual nax
la execució per ço com V. S. hage posades dites fites no havent feta antes
provisió salve de aquellas y mes no essent dit Ballester present ni citat,
esta no poch admirat de semblants procehiments los quals com no slan
fets ab lorde que devia y axí be indebitament perlant ab lo degut acato
son attentats y per ço de facto deven esser revisats con de fet demane
suplica y requirix a V. S. sta servit de manar llevar y desfer dites fites y
asso de facto puy de facto son stades posades in secus agendi protesta de
las nullitats de dites fies les quals indebitament sens precehir provisió y
de facto son stades posades y tot lo que ses fet en posar aquelles es stat
attentat y axí be notiffica a V. saviesa que accorrara sobre dits attentats
elltre. Senyor Procurador real del present Regne de Mallorques lo qual
sens dupte manera desfer dites fites y asso de facto puy axí son stades de
facto posades si ja doncs V. saviesa ara entenent que dites fites ne ha
posades e indebitament y es stat attentat lo que ha fet era posar aquelles
no manara llevar aquellas com te per cert dit Ballester ho manara com ab
la present sopplica ho fassa alias com de sobre ha dit protesta de la nullitat
de dites fites etc.

Lo nom de Nostre Senyor Deu Invocats, etc. Lo honorable en Cristo-
fol Serra lochtinent de batle. lo honorable Batt.º Cabrer boguet lochtinent
del iltre. Senyor Procurador real. los honorables Matheu Gilabert y
G. Alcover promens per les parts presos vists primerament los actes per
una part y altre exhibits, vistes y examinades les altercations testimonis y
memorials per dites parts donats, vists lo lochs y oit de nostres orelles un
acte que m.º Fc. Miquel Ballester nos legí lo qual acte nos fone requerit y
per la altre part prenguesse en nostre poder y dit m.º Ballester nol ha vol-
gut donar ni mostrar y com los testimonis y part de dit Ballester donats
no fassen prova alguna y la altre part ab sos testimonis y acte age prova-
de plenement sa intenció, mes avant una fita vella lo qual fone Deu servit
trobassem per mes declaratio de la justícia com es de veura en los testi-
monis tenint Deu devant los ulls sententiam y declaram les fites y partions
aver de pensar per los lochs deval scrits.

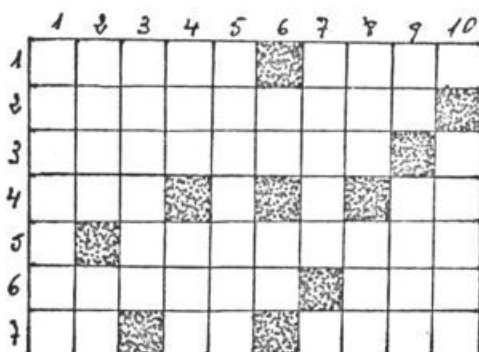
Primerament arribats en el Puig de la fita constituits tots concordats
possaren una fita ab dues fioles y capsalade a part de la tremuntane
juncta ab la fita vella dita del Puig de la fita la qual fita novament
possade per nosaltres esta encarade devers la Mate de les figues ab car-
gols, carbons, cals y tests la qual fita fa partio entre la cavallería de les Pla-
nes y de la Real que es abadfat.

E apres de aquí se partiren anaren recta línea circa cent pases poc més
o, manco de larch y posvaren altre fita ab dues fioles ab caragols, carbons,
cals y tests, la qual fita tira rec a línea cap a la fita possade y a laltre cap
a la fita vella dita de la serra dels Clapers.

E après de aquí se partiren anaren recta línea circa mil y cincentes
pases poc mes o manco, posaren altre fita ab dues fioles responent a la
fita possade, la quall fita possaren caragols, carbons, cals y tests y dita feta
mira a la fita posade a un cap y a laltre cap a la fita vella per nosaltres
trobade en la qual fita ha circa cent cinquante pases prop de un revell.

E après de aquí se partiren e enaren per la Mate dite de les figues rec-
ta línea y via circa mil y cincentes pases mes o, manco possaren altre fita
ab ses fioles a una rota de Antoni Uquet junt an el camp dit dels Campas-
sos prop lo torrent circa quarante pases dins la rota posaren dita fita prop
un ullastre la qual fita respon a la fita vella endarrera romase de la serra
dels Clapers y possaren en dita fita caragols, carbons, cals y tests.

si lleu... per m.galmés

HORIZONTALS.- 1-Fig. temperament, caràcter. 2-Edi germinat i assecat que s'emptra en la fabricació de la cervesa. 3-Fem. que educa. 3-Que roda. Vocal. 4-Nom de lletra. Símbol del iode. Vocal. Símbol del Geril.li (r). 5-Consonant. Que guarda el decòrum. 6-Posar = en presència dos o més documents per comparar-los. Nom de lletra. 7-Infusió. Símbol = de l'alumini. Qualsevol sal de l'àcid úric.

VERTICALS.- 1-Propietat rústica. 2-Crit prolongat i planyívol d'un gos. Nom de lletra.

3- Conjunt de tota la roba blanca que es posa hom d'un cop. 4-Ocell pal mípede més gran que l'ànec. Espai aplanat, on es baten les messes. 5-Relatiu o pertanyent a l'errel. 6-Nota musical. Metall groc. 7-Morera. Símbol de l'urani. 8-En aquest moment. Sentir. 9-Article. Matèria seca, = molt inflamable. 10-Consonant. Distància a la qual hom pot arribar a to car o haver una cosa.

B A C D E F G M J K T H
 D I A M A N T A A I O J
 K G L A M D D R S R P N
 I U R T S E A T P L A T
 O A P I Q G R I I P Z N
 D M L T O M L O S N I O
 E A K A N Y K E S E C R
 F R J P J N D M O P O S
 R I F A S L O R E N T R
 G N I T E A J N Y J A B
 T A H F L M K A G F I C
 H E L I O T R O P E D J

Els noms de deu gemmes .

E N D E V I N A L L A

Què és una cosa
 que té cara de rosa,
 té boca i no té dents,
 té amics i molts parents?.

F U G A D E V O C A L S

. Q . . F . . N . R R . . P . T , .
 N . . N F . D ' . L T R . , P . R D . N . -
 - L . S . F . L T .

Sustituir les lletres per numeros de tal manera que sigui possible la següent multiplicació.

    R N A B
     C R D
     F E C N
 C L R B C
 R N A B

 N A F R D N

Quina de les definicions de cada paraula és la correcta.

- 1- MOSES.- A) Home que fa les fines més humils d'un establiment. B) Vailet. C) Oisca.
- 2- PERGADOR.- A) Deducció d'una demostració. B) Garbell. C) Vianda de porc.

SOLUCIONS

 -- R=3-N=4-A=5-S=7-C=1-D=2-F=6-L=0 --
 --UNA BOTELLA DE VI--
 H E L I O T R O P
 A F
 N E
 R I F A S L
 R P D
 A A
 W T D
 A I P Z
 U T E A P A
 G A D R S P T
 D I A M A N T A A O
 A C N T
 H U M O R M A L T
 E D U C A D O R A
 R O D A C O R A A
 E L A I E B
 T D E C O R O S A
 A C A R A R I C S
 T E A L U R A T
 1=A
 2=B

es moleter

Cal fer memòria per recordar un home que, si bé fa molts d'anys que no viu a Sant Llorenç, sempre ha recordat el seu poble natal. Així ho va demostrar durant tota la seva vida. Es tracta de Don Jaume Llinàs i Riera, es Moleter.

Nat a Sant Llorenç des Cardassar el 1er. de setembre de l'any 1901, cursà els seus estudis amb el mestre Artola fins haver complit els onze anys. La primera tasca com a treballador fou en la construcció de la via del tren. Passat cert temps va dedicar-se a fer bossetes d'argent, fins els devuit anys.

La deplorable situació econòmica que assolava Mallorca en aquells temps, feia que molta gent emigràs a altres llocs. Ell va ser un dels que l'any 1919 s'embarcaren rumb a Xile.

Ja a Santiago de Xile va cercar treball i en primer lloc es dedicà a la venda ambulat d'ous. La cosa prengué per bé i amb el temps la seva situació econòmica millorà considerablement, fins al punt que pogué obrir un negoci dedicat exclusivament a la venda d'ous i fruita.

Llavors també compraria terrenys on hi sembraria arbres fruiters.

Casat amb na Teresa Domenec, catalana, resident a aquell país, tengué dos fills: Ricard i Annita.

Hagueren de passar deu anys per poder tornar a Mallorca, i vint-i-dos, per tornar per segona vegada. Després ja vengué més sovint.

Aqueix home ha fet nombrosos donatius al poble llorençí, entre els quals cal destacar: -El terreny on està situat actualment el camp municipal d'esports.

-A l'any 1980	300.000 ptes.	a l'Ajuntament
	200.000 "	al Cardassar
	100.000 "	a institucions eclesiàstiques
	50.000 "	a les monges.

En memòria seva es va fer un monument a l'entrada del camp Municipal.

Don Jaume Llinàs i Riera morí el 13 de desembre de 1980 a Santiago de Xile, als 79 anys.

El 20 i el 21 de desembre, abans de començar totes les confrontacions esportives, tots els equips representants del nostre poble guardaren un minut de silenci en memòria seva.

Rafel Melis

tu ets lliure

Quan sents el fàstic dins la teva pell,
quan arriba la trista grisor de l'ahir
i la fosca negror del demà,
Possiblement desitjaràs no haver nascut,
però ets vida feta realitat.
No ets un somni perdut dins una nit d'hivern.
De fet un dia despertares dins una complicació
d'esdeveniments que es diu societat.
T'anà dibuixant així com et necessitava,
et creà prejudicis, t'aficà idees destructives,
t'anava pintant un perfil conformista.
T'utilitzà com el seu servidor més fidel,
ofegà el teu crit dins el renou.
Però recorda, tu ets lliure de posar-te dalt
d'un precipici i deixar-te dur pel vent fresc
d'una nit qualsevol.

Antònia Servera

ACORDS DE L'AJUNTAMENT

PLE DEL 29 DE DESEMBRE DE 1980

- 1.- Donar compte de l'aprovació dels polígons 18 i 19 de "Sa Coma", per part de la Conselleria d'Interior.
- 2.- Enviar els tècnics -un enginyer i un arquitecte- a la urbanització "Sa Màniga" per veure si la podem rebre, que l'amo, en Damià Barceló, ja la vol entregar.
- 3.- Aprovar les bases per a cobrir les places de guàrdia municipal i de guàrdia vigilant de tràfic.

.../...

.../...

- 4.- Posar les condicions mínimes per al nou recaptador d'imposts.
- 5.- Recurrir contra el privilegi que la Junta Militar de Madrid té per a ocupar les places d'ordenança municipal.
- 6.- Acceptar, si passa les proves, a Antoni Riera Font, de Son Carrió per ocupar la plaça d'electricista municipal per l'any 1981. Les hores lliures també farà de jardiner i de picapedrer.
- 7.- Vist que uns lladres havien entrat a l'Ajuntament, quedaren que procurarien que cada dia, en acabar la feina, els dobbers s'aficarien dins la caixa forta. També recordaren que estava aprovat posar persianes a les portes i finestre de la Sala.
- 8.- Fer dir una missa en recordança de Don Jaume Llinàs a la que també hi assistirà la banda de música.

Josep Cortès

OCTUBRE**BATEC**GUINA
ROSSELLÓ

- Dia 6.- Hi havia cobrança de "retorial", que diu la gent.
- Dia 8.- Retirada de ses plaques que parlaven d'En Franco i d'Es Moleter, a s'entrada d'es camp de Futbol. Sa placa d'Es Moleter l'han de posar a un lloc que quedi més realçada.
- Dia 15.- P'es distints carrers d'es poble hi havia papers escampats que parlaven de sa retirada de plaques. Anaven firmats per un grup de llorencins.
- Dia 21.- Donació voluntària de sang.
- Dia 26.- Ses catequistes de primera etapa han tengut una reunió en es Monestir de Monges Benedictines de Manacor.

NOVEMBRE

- Dia 1.- Dia de Tots Sants. Dia feiner, però essent, com és, dissabte, se diu sa missa en es cementiri. Hi assisteix molta de gent.
- Dia 2.- Dia dels Morts. Acudeix molta gent a sa missa d'es vespre.
- Dia 3.- A partir d'avui s'escola des capvespre començarà a les 2.30.
- Dia 9.- A mitjan capvespre hi ha hagut una missa en la qual han fet sa primera comunió un grup de nins i nines de sa parròquia.
- Dia 23.- Després de sa missa des vespre, hi ha hagut a la parròquia un concert de sa Banda de Música en motiu de sa festa de la seva patrona Santa Cecília.
- Durant es mes de novembre ha començat es Catecisme Parroquial i diverses reunions que organitza la Parròquia per a joves i gent major.

DESEMBRE

- Dia 15.- A sa Rectoria hi ha hagut una reunió de Catequistes i gent major. Han vengut dos representants de Càritas Diocesana per parlar de sa feina que fa l'Església mallorquina en aquest camp.
- Dia 16.- Es nins de s'escola fan un festival perquè es de vuitè volen fer duros per anar de viatge.
- Dia 23.- A la Sala hi han entrat lladres. Han fet salvatges un centenar de mils de pessetes.
- Dia 24.- Nit de Nadal. Matines a la Parròquia amb Sibil·la i cant de rosinyols. A qualque cafè s'ha fet sa guixa.
- Dia 25.- A sa capta de Càritas s'han recollit 52.207 ptes.
- Dies 27 i 28.- Una gran tempestat de vent i aigo.
- A final de mes hi ha hagut un grup de joves i al.lotes que han anat d'excursió a Andorra.

darrera planaFLOR DE CARD

Bolletí-revista del Card, Centre Cultural de Sant Llorenç des Cardassar, carrer Mn. Galmés, nº 67.
 Desembre de 1980, número 53. Dipòsit legal 765-73
 Director: Bartomeu Domenge i Amer.
 Cap de redacció: Josep Cortès i Servera.

NOTA

Els articles apareguts en aquesta revista únicament expressen l'opinió dels seus propis autors.